

COM INVESTIGAR SOBRE LES PALMERES AMB EL NOSTRE ALUMNAT?

"Una persona rica es va acostar, a cavall, a un vell que estava plantant palmeres en el desert i es va riure d'ell.

-Quan les palmeres hagen crescut, tu ja t'hauràs mort. Només un idiota plantaria palmeres dels fruits de les quals no es beneficiarà.

El vell va respondre:

-Torne a la Naturalesa el que em va donar. Quan jo vaig nàixer, altres havien plantat palmeres per a mi. I quan jo muira, altres es beneficiaran d'aquestes."

Conte Sufí

A partir del nostre treball en les àrees de Cultura Popular i Ciències Socials, i de plantejar-nos treballar amb l'alumnat tot allò relacionat amb les palmeres i, sobretot, el coneixement del Palmerar d'Elx, trobarem una manca de materials per a utilitzar a classe, tant per part de l'alumnat com informació clara per al professorat.

Ens proposarem elaborar una guia per al professorat que li fos útil a qui volgués treballar per projectes el tema abans esmentat. També vam fer un recull exhaustiu de tota mena de materials en el qual es pot trobar informació sobre les palmeres.

Pensem que les àrees en les quals es pot treballar serien Coneixement del medi a Primària, i, a ESO-BAT, Ciències Naturals, Ciències Socials, Cultura popular, L'entorn: taller del geògraf i de l'historiador, Educació mediambiental, Francés, Anglès... a banda de servir per a l'elaboració de projectes en qualsevol assignatura i nivell.

L'objectiu bàsic a aconseguir és que les criatures de les comarques del sud del País Valencià s'apropen, coneguen, visquen i valoren les palmeres i el palmerar d'Elx com una riquesa de les nostres terres, que s'ha de conservar i aprofitar usant-la d'una manera enriquidora i desenvolupant-la perquè segueixca creixent i essent un signe d'identitat nostre.

PROCÉS DE TREBALL PER PROJECTES

La metodologia de treball pot ser molt variada, d'acord amb el plantejament del projecte curricular de cada centre i àrea, però considerem que el "Treball per Projectes" facilita partir dels interessos i del nivell de coneixements de l'alumnat, així com adaptar-nos al seu ritme de treball, a l'estil cognitiu de cada persona i que l'aprenentatge siga significatiu i motivador.

Els materials estan estructurats de manera que permeten treballar amb diferent ordre i aprofitament d'acord amb la planificació feta pel professorat, i poden ser utilitzats tant per l'alumnat de Primària com pels estudiants d'ESO i BAT.

Per treballar seguint la metodologia de Projectes, pensem que s'han de seguir un procés que esmentem a continuació d'una manera molt esquemàtica:

1. Motivació, negociació i acord per a decidir el tema.
2. Explicitar què saben els alumnes, (i nosaltres també), sobre aquest tema.

3. Informar-nos més sobre el tema que hem decidit investigar per poder fer un guió de treball i investigació.
4. Elaborar el llistat de preguntes sobre què volen saber, conèixer, visitar.
5. Repartir el treball entre els membres del grup.
6. Buscar les fonts d'informació amb les quals treballar.
7. Indagació individual o per parelles. Acords sobre la marxa del treball, informació útil, necessària, i complementària.
8. Presentació final del projecte.
9. Avaluació.

Per treballar amb aquesta metodologia cal que l'alumnat tinga al seu abast materials que puga consultar, adreces d'Internet on informar-se i realitzar visites a horts i parcs del camp i la ciutat.

DIFICULTATS TROBADES RESPECTE AL MATERIAL

Quan anàrem a buscar els materials trobàrem que els pocs que hi havia, estaven molt dispersos.

Començàrem per ordenar els llibres propis, i també altres materials aconseguits durant anys -vídeos, fulls de promoció turística, CD editat per l'Ajuntament, etc. Després visitàrem un arxiu particular molt interessant: la casa de Rubén Sempere, el qual ens va deixar tots els materials que tenia, entre els quals cal destacar diversos llibres ja exhaurits, moltíssimes fotografies i documents periodístics, tots ells producte de la paciència per arregar i guardar durant anys qualsevol informació referida a temes d'Elx. També acudírem a demanar ajuda altres amics i amigues que ens deixaren els seus treballs editats en paper o en CD, fotografies, etc.

Anàrem al Museu de Puçol, a la Regidoria de Medi Ambient i el Patronat del Palmerar, a la Biblioteca Municipal de Sant Josep, i buscàrem materials recentment editats, tant en paper com en audiovisuals i a través de la xarxa d'Internet.

Com a resum final de la recerca comprovàrem:

- que la major part del material està exhaurit -en concret molts llibres que serien de gran utilitat en els centres educatius.
- que està totalment dispers per a consulta de qualsevol ensenyant que vulga treballar el tema amb el seu alumnat o per a informació pròpia.
- que no hi ha material adaptat a les diferents edats dels alumnes, ja que la majoria és treball divulgatiu i d'investigació, amb el qual els alumnes es perden a l'hora de treballar, o senzillament no l'entenen.
- quasi la totalitat del material està en castellà, i per tant, l'alumnat que treballa en valencià ha de traduir fins i tot el vocabulari propi de les palmeres: *tabala, tronc, sedàs, cascabot*, etc.
- falta d'estudis d'investigació sobre la situació actual de les palmeres, amb objectius descriptius (explicant la situació actual), econòmics i de prospecció de futur.
- falta d'estudis antropològics sobre la vida en l'entorn de les palmeres, excepte els de Baltasar Brotons, que recuperen vestimentes, habitatges, alimentació pròpia dels palmerers, cançons de treball, etc.

SUGGERIMENTS I CONCLUSIÓ

Davant la dispersió de llocs on hi ha materials i les dificultats de trobar-los per al professorat i alumnat que decideix treballar sobre el Palmerar d'Elx, considerem convenient que es cree un centre de recursos didàctics que pose a l'abast de la comunitat educativa, estudiosos, persones interessades i turistes que ens visiten tot tipus de materials explicatius i d'arxiu sobre la història i la realitat actual del Palmerar d'Elx.

Aquest centre, que potser tinga un espai a l'Hort de San Plàcido, hauria de comptar amb exposicions permanents, visites guiades, amb materials elaborats per a alumnat i persones de diferent edat i interessos, que serveix per a preparar la visita, guiar-la i traure conclusions després d'aquesta.

Aquest centre de recursos ha de comptar amb assessorament lingüístic i antropològic per mantenir els noms tradicionals i en valencià de tot l'entorn del palmerar.

Seria convenient que es donés informació almenys sobre :

- noms de cada part de la planta, conreu de les palmeres i eines utilitzades.
- tipus d'habitatge, roba tradicional, alimentació associada a la vida en els horts, cançons i música tradicional.
- horts del terme municipal, la seua localització i història.
- aprofitament actual, amb les investigacions que s'estan duent a terme per millorar la seua explotació, conreu i aprofitament econòmic.
- presència dels horts i les palmeres en la vida d'Elx: festes, usos, importància econòmica i cultural, etc.

Per la nostra part, només ens queda oferir el treball realitzat a qui el puga interessar. Pròximament disposarem d'un CD per a facilitar-lo als centres educatius i persones que hi estiguen interessades, on està la guia del treball, i els llocs i adreces on es pot trobar informació.

Consol Conca i Coloma
M. Assumpció Boix i Guilló
IES Victoria Kent d'Elx